

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ ЮНАКІВ І ДІВЧАТ І КУРСУ СНУ ІМЕНІ В. ДАЛЯ

Олег ГУРЖИЙ

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Анотація. Одним із завдань фізичного виховання є формування і зміцнення мотивації до підвищення рухової активності та створення стійкої потреби до оздоровчих занять фізичною культурою. Визначено найбільш значущі мотиви підвищення рухової активності в процесі фізичного виховання у студентів І курсу СНУ імені В. Даля. Виявлено, що у студентів домінуючим є мотив, спрямований на вдосконалення своєї статури, а у студенток – мотив з оздоровчою та рекреаційною метою.

Ключові слова: студенти, мотивація, фізичне виховання.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Фізичне виховання студентів – нерозривна складова частина вищої гуманітарної освіти, результат комплексного педагогічного впливу на особистість майбутнього фахівця в процесі формування його професійної компетенції [8]. Одним із завдань фізичного виховання є формування і зміцнення мотивації до підвищення рухової активності та створення стійкої потреби до оздоровчих занять фізичною культурою [6].

Проблему мотивації висвітлено у низці вітчизняних дослідників. Так, мотиваційну основу навчання студентів досліджували, О. Гребік, П. Гунько, Є. Захаріна, О. Подлесний [2, 3, 4, 7] та інші.

Сучасна наука пропонує декілька визначень поняття «мотивація». Вона трактується як «сукупність мотивів» [1, с. 55], «процес формування мотиву» [5, с. 39]. Науковці поділяють визначення на дві групи: перша розглядає мотивацію зі структурних позицій; друга характеризує її як динамічне явище.

Доцільність порівняння мотивів юнаків і дівчат полягає в тому, що гендерна диференціація є постійною умовою специфіки організації і проведення навчального процесу з більшості спортивних дисциплін фізичного виховання.

Визначення мотиваційних пріоритетів та інтересів юнаків і дівчат до занять з фізичного виховання надасть можливість сформулювати потребу до систематичних занять фізичними вправами.

Мета дослідження – визначити найбільш значущі мотиви фізичного виховання у юнаків і дівчат І курсу СНУ імені В. Даля.

Завдання дослідження – здійснити порівняльний аналіз мотивації до занять фізичним вихованням юнаків і дівчат І курсу СНУ імені В. Даля.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використано комплекс методів: теоретичний аналіз та узагальнення, опитування (анкетування), статистична обробка даних.

Організація дослідження. Дослідження проводилося в першому семестрі 2013–2014 н.р. на базі кафедри фізичного виховання СНУ ім. В. Даля. У дослідженні взяли участь 106 студентів та 98 студенток першого курсу. Середній вік юнаків становив 17,4 року, а дівчат – 17,1 року. Для визначення мотивів підвищення рухової активності у студентів до занять фізичною культурою було проведено анкетування.

Студентам було запропоновано чотири блоки мотивів, що спонукають їх до занять з фізичного виховання у ВНЗ:

1. Мотиви зміцнення здоров'я.
2. Соціальні мотиви.
3. Мотиви мати спортивну статуру (для юнаків), мотиви мати гарну фігуру (для дівчат).
4. Емоційні мотиви.

Студентам потрібно було з 21 мотиву вибрати 10 найбільш значущих для них і за 10-бальною шкалою проранжувати їх (1 – найбільш значущий, 10 – найменш значущий), що в

кінцевому результаті дало можливість визначити мету відвідування занять з фізичного виховання. У результаті анкетування були отримані такі дані.

Виклад основного матеріалу. У блоці «Здоров'я» (рис. 1) для переважної більшості студентів найбільш значущими та майже однаковими як для юнаків, так і для дівчат є мотиви прагнення до зміцнення здоров'я (42% у юнаків, 41% у дівчат). Для підтримки здоров'я заняття відвідують 28% юнаків та 34% дівчат. Також майже однакові показники ми отримали при порівнянні мотиву «розвиток фізичних якостей» –16% юнаки, 14% дівчата. Меншість (9%) студентів та (5%) студенток I курсу за допомогою занять заповнюють потребу в руховій активності. Для профілактики захворювань заняття з фізичного виховання відвідують 5% юнаків та 6% дівчат.

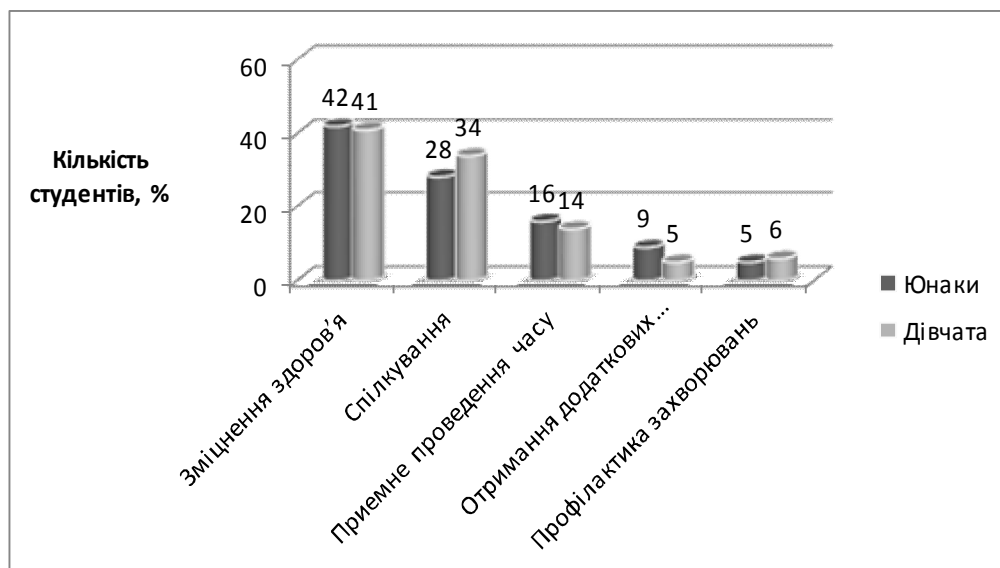


Рис.1. Мотиви «Зміцнення здоров'я»

У структурі «Соціальні мотиви» (рис. 2) у юнаків і у дівчат переважають мотиви отримання заліку з предмета (54% і 62% відповідно), для спілкування заняття відвідують 17% юнаків та 27% дівчат. Такий великий відсоток у дівчат спричинений тим, що вони і відвідують, і прогулюють заняття разом з подружками. Приємно проводять час на заняттях фізичним вихованням 25% юнаків і лише 8% дівчат. Для отримання додаткових знань відвідують заняття 4% юнаків і 3% дівчат.



Рис. 2. Соціальні мотиви студентів до занять фізичним вихованням

У блоці мотивів «Спортивна статура» (для юнаків), «Гарна фігура» (для дівчат) переважна більшість студентів основною метою на заняттях фізичними вправами бачать удоскона-

лення статури – 62% юнаків та 67% дівчат (рис. 3). Для дівчат це основна мета у заняттях фізичними вправами. Для поліпшення м'язового тонуся заняття відвідують 16% студентів і 18% студенток. Хочуть бути більш привабливими для протилежної статі 12% юнаків і 9% дівчат, а змінити масу свого тіла прагнуть відповідно 10% та 6% молодих людей.

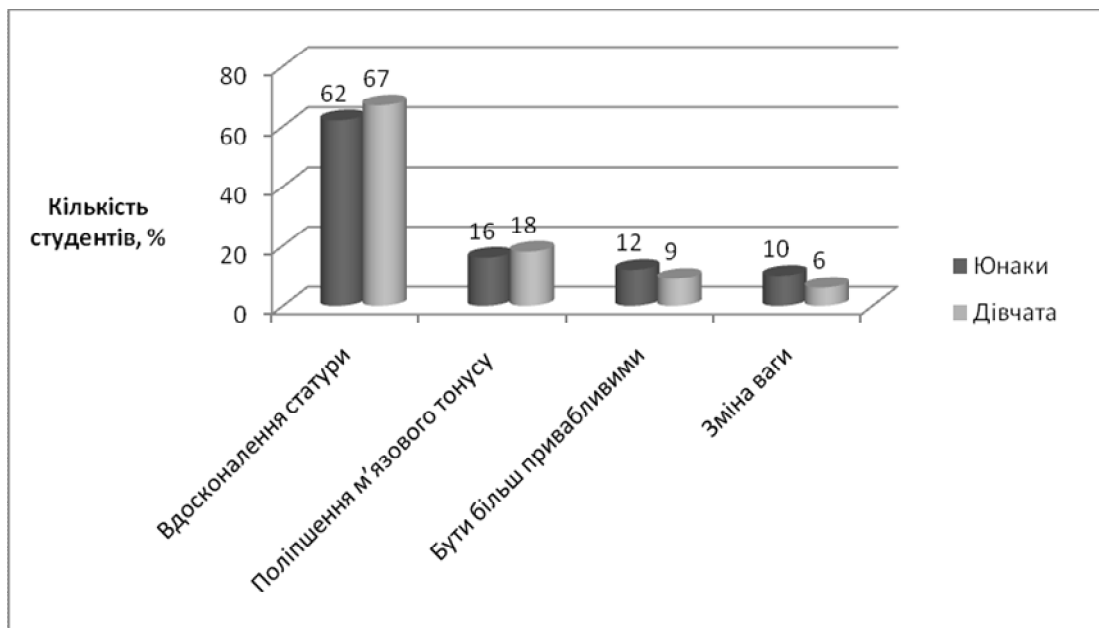


Рис. 3. Відсотковий розподіл студентів за мотивами «Спортивна статура» (для юнаків) та «Гарна фігура» (для дівчат)

Результати анкетування показали, що відповіді у розділі «Емоційні мотиви» (рис. 4) розподілилися таким чином: задоволення від занять отримують 47% юнаків і 33% дівчат, гарний настрій під час і після занять майже однаковий – 32% і 33% відповідно.

Для зняття стресу займаються фізичними вправами 15% першокурсників та 10% першокурсниць. Заняття фізичними вправами додають впевненості 6% юнаків та 17% дівчат. Також необхідно відзначити, що студенти розглядають заняття з фізичного виховання як спосіб відновлення не тільки фізичного, але й психічного здоров'я.

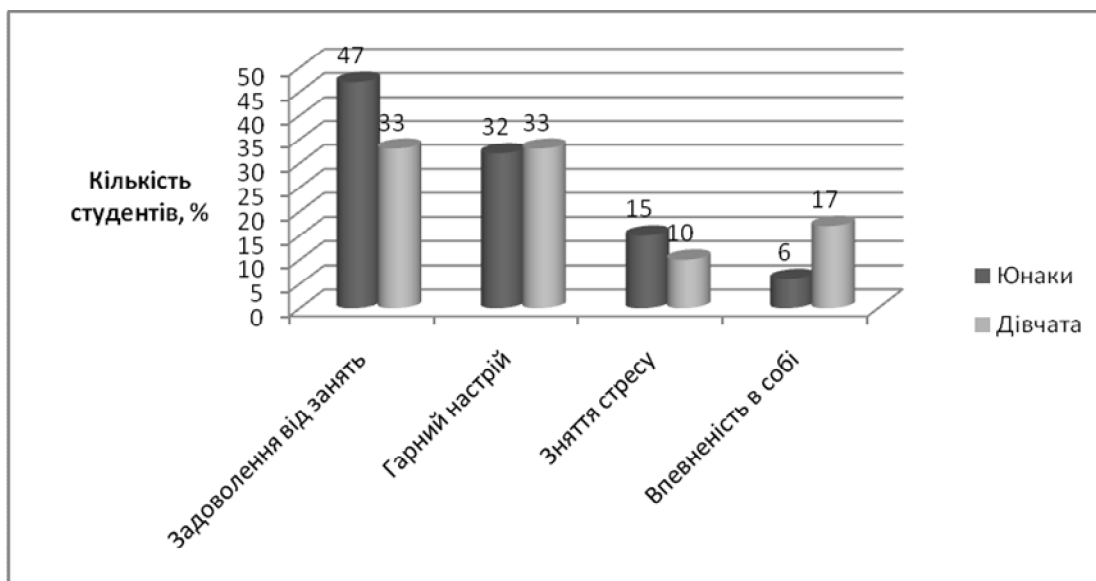


Рис. 4. Розподіл студентів за «Емоційними мотивами»

Аналіз результатів анкетування дозволяє виокремити пріоритетні мотиви у юнаків-студентів і дівчат-студенток (рис. 5), які спонукають їх до занять фізичними вправами.

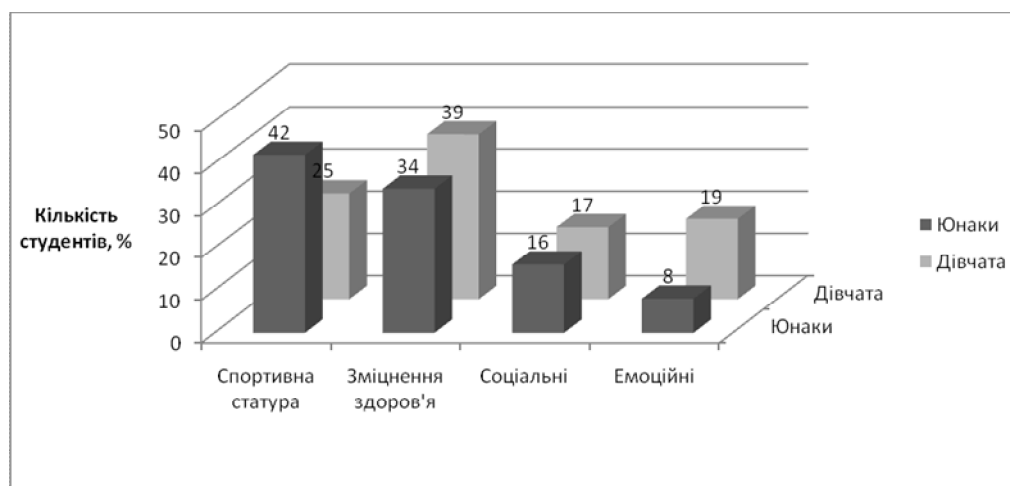


Рис. 5. «Пріоритетні мотиви» до занять фізичним вихованням

Таким чином, для студентів першого курсу на заняттях з фізичного виховання домінуючим є мотив, спрямований на вдосконалення своєї статури (42%). На другому місці розташований мотив «Зміцнення здоров'я» (34%), далі соціальні (16%) і емоційні (8%) мотиви.

Для дівчат-першокурсниць домінуючим є мотив з оздоровчою та рекреаційною метою – 39%. Це пояснюється тим, що у студенток існує прагнення до збереження свого здоров'я засобами фізичного виховання. На другому місці – мотив «Гарна фігура» (25%), далі емоційні (19%) та соціальні (17%) мотиви.

Перспективи подальших досліджень. Процес формування нерозривно пов'язаний з мотивацією викладача кафедри фізичного виховання до пошуку нових форм і методів, що забезпечують появу стійкого інтересу студентів до занять фізичними вправами.

У зв'язку з цим, проведене дослідження дозволяє викладачам фізичної культури ефективно реалізовувати процес фізичного виховання у ВНЗ і формувати у студентів усвідомлення необхідності занять фізичними вправами для успішної навчальної діяльності і здоров'я.

Передбачається провести дослідження психічних (когнітивних здібностей) і фізичних якостей студентів I курсу СНУ ім. В. Даля, необхідних їм у майбутній професійній діяльності.

Висновки. На підставі обробки даних анкетування були отримані результати, які дозволили виявити та порівняти мотивацію між юнаками та дівчатами I курсу до занять фізичним вихованням у ВНЗ. Для юнаків більш значущим є мотив, спрямований на вдосконалення своєї статури (бажання виглядати по-спортивному). Для дівчат найбільш значущим виявився мотив занять з оздоровчою та рекреаційною метою.

Дослідження мотиваційної сфери студентів дає можливість окреслити шляхи корекції фізичного стану та сформулювати передумови для виникнення потреб, задоволення яких найбільш сприятливо для їхнього здоров'я і фізичного вдосконалення.

Список літератури

1. *Аверин В. А.* Психология личности: учеб. пособие / В. А. Аверин – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 1999. – 89 с.
2. *Гребік О.* Формування стійкого інтересу студентів I курсу ЛДТУ до занять із фізичного виховання та спорту / О. Гребік, С. Савчук // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. праць ВНУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2008. – С. 64–66.
3. *Гулько П. М.* Ставлення студентської молоді з різним рівнем фізичної підготовленості до фізкультурно-оздоровчої діяльності/ П. М. Гулько // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. за ред. С. С. Єрмакова. – Х. :ХДАДМ, 2009. – № 3. – С. 146–149.
4. *Захаріна Є. А.* Формування мотивації до рухової активності у процесі фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання

і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Є. А. Захаріна. – К., 2008. – 21 с.

5. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2002. – 508 с.

6. Круцевич Т. Ю. Отношение студентов к занятиям по физическому воспитанию в вузе / Т. Ю. Круцевич, О. Ю. Марченко // Физическое воспитание и спорт в системе образования как фактор физического и духовного оздоровления нации : материалы Междунар. науч.-практ. конф. – Минск : БГУФК, 2009. – Ч. 2. – С. 150–153.

7. Подлесний О. І. Самоконтроль у фізичному вихованні як засіб підвищення мотивації до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів-судноводіїв : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. І. Подлесний. – К., 2008. – 22 с.

8. Теория и методика физического воспитания / под ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимпийская литература, 2003. – Т. 2. – 392 с.

СРАВНЕНИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ МОТИВАЦИЙ К ЗАНЯТИЯМ ФИЗИЧЕСКИМ ВОСПИТАНИЕМ ЮНОШЕЙ И ДЕВУШЕК I КУРСА ВОСТОЧНОУКРАИНСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ В. ДАЛЯ

Олег ГУРЖИЙ

Восточноукраинский национальный университет имени Владимира Даля

Аннотация. Одной из целей физического воспитания является формирование и укрепление мотивации к повышению двигательной активности и создание устойчивой потребности в оздоровительных занятиях физической культурой. Определены наиболее значимые мотивы повышения двигательной активности в процессе физического воспитания у студентов I курса ВНУ имени В. Даля. Выявлено, что у студентов доминирующим является мотив, направленный на совершенствование своего телосложения, а у студенток – мотив с оздоровительной и рекреационной целью.

Ключевые слова: студенты, мотивация, физическое воспитание.

COMPARISON STUDIES OF MOTIVATION TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AMONG BOYS AND GIRLS OF THE FIRST YEAR OF STUDY IN THE EAST-UKRAINIAN NATIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER V. DAHL

Oleh GURZHYI

East-Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl

Abstract: One of the objectives of physical education is the formation and strengthening motivation for increasing physical activity and creating a sustainable demand in health related fitness. The most significant motives for increasing physical activity in the process of physical education among the first year students of ENU named after V. Dahl. It was found out that male students' dominant motive is aimed at improving their physique, and female students are motivated by wellness and recreation.

Keywords: students, motivation, physical education.